

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE HORYNIEC-ZDRÓJ NA LATA 2019-
2022**

I WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2022 w Gminie Horyniec-Zdrój w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2017 r., poz. 697 ze zm.) w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019- 2022 stanowi samodzielny program służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Rodzina zaspokaja istotne funkcje społeczne, psychiczne i emocjonalne. Jest podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka, które w rodzinie nabywa wiedzę i wartości niezbędne do dalszego życia i funkcjonowania.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji oraz właściwe wypełnianie ról społecznych. Wsparcie rodziny powinno być w miarę wczesne i mieć charakter profilaktyczny.

Okres dokonujących się zmian w Polsce, oprócz pozytywnych skutków powoduje wiele negatywnych zjawisk takich jak bezrobocie, alkoholizm, niezaradność w sprawach życiowych, zażywanie środków psychoaktywnych, które sprzyjają powstawaniu przemocy w rodzinie. Zjawiska te często prowadzą do rozpadu rodziny, a tym samym wzrostu liczby rodzin niepełnych. Rodziny te znajdują się w kręgu zainteresowania pomocy społecznej, otrzymując wsparcie w ośrodkach pomocy społecznej.

Negatywne zjawiska wynikające z trudności na rynku pracy, poświęcaniu mniejszej ilości czasu dla rodziny z powodu ciągłego poszukiwania źródeł zarobkowania (częste wyjazdy za pracę poza granice kraju) powoduje wielkie zagrożenie dla rodzin i są źródłem ich kryzysu.

Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowanie.

Rodzina w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwość samodzielnego rozwiązywania swoich problemów, co pozwala na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności i rozwiązań. Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości oraz zasobów środowiska. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są zobowiązane do współudziału w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Pomoc powinna być nakierowana na wsparcie dziecka w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka. Wsparcie instytucjonalne w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać.

W myśl w/w ustawy na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sadami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Wszystkie działania programu powinny być skoncentrowane na wsparciu rodziny biologicznej a istota działań podejmowanych przez ten Program winno być wspieranie a nie zastępowanie rodziny w rozwiązywaniu problemów.

Program jest propozycją zintegrowanych i planowanych kierunków działań w odniesieniu do rodzin zagrożonych.

ADRESACI PROGRAMU

Rodziny z terenu Gminy Horyniec-Zdrój przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych.

PODSTAWA PRAWNA

Realizacja polityki wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej opiera się na poniższych aktach prawnych:

1. Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r (Dz. U z 2018 r., poz. 994 ze zm.)
2. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U z 2018 r., poz. 998 ze zm.) ,
3. Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r (Dz.U z 2018 r., poz. 1508 ze zm.).
4. Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r (Dz.U z 2018 r poz. 450 ze zm.).
5. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r (Dz.U z 2018 r, poz. 1265 ze zm.).
6. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r (Dz.U z 2015 r poz 1390).
7. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r (Dz.U z 2018 r, poz. 1030 ze zm.).
8. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r (Dz.U. z 2018 r poz. 2137 ze zm.).
9. Ustawa „Za życiem” z dnia 4 listopada 2016 r (Dz.U z 2016 r., poz. 1860 ze zm.).

II DIAGNOZA

W Gminie Horyniec-Zdrój zamieszkuje 4800 mieszkańców w tym 769 dzieci do 18 roku życia co stanowi 16 % ogółu mieszkańców.

Pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Horyńcu-Zdroju znajduje się 56 rodzin z dziećmi, w rodzinach tych wychowuje się 117 dzieci. (źródło MPi PS 2018 r.) .

Ważnym elementem polityki edukacyjnej i integracyjnej jest edukacja przedszkolna. Wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, społecznej i funkcjonalnej. Opieką przedszkolną na terenie gminy Horyniec-Zdrój objętych jest dzieci.

Edukacja szkolna realizowana jest przez:

- 2 Punkty Przedszkolne – 1 w Horyńcu-Zdroju i 1 w Werchracie. W punkcie przedszkolnym w Horyńcu-Zdroju funkcjonują 3 oddziały przedszkolne oraz 2 oddziały klasy „0”, Szkołę Podstawową i Gimnazjum w Horyńcu-Zdroju;
- Szkołę Podstawową, w której uczy się 173 dzieci,
- Gimnazjum, w którym uczy się 37 dzieci.

Uczniowie szkół z rodzin, których dochód nie przekracza 150 % kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej są objęte dożywianiem w ramach programu rządowego „Posiłek w domu i szkole” na lata 2019- 2024 . W 2018 roku z nieodpłatnych posiłków korzystało 90 uczniów.

Dodatkowo uczniowie szkoły podstawowej i gimnazjum z rodzin, których dochód nie przekracza 100% kryterium dochodowego korzystają z pomocy w formie stypendium szkolnego przez okres roku szkolnego (10 miesięcy) z przeznaczeniem na zakup podręczników, pomocy szkolnych oraz innych form edukacji szkolnej. Z takiej formy pomocy w 2018 roku korzystało 87 uczniów .

Wiele rodzin w Gminie Horyniec-Zdrój korzysta ze wsparcia systemu pomocy społecznej wymagający wsparcia w formie pracy socjalnej oraz pomocy finansowej na potrzeby bieżące rodziny. W 2018 roku pomocą społeczną objęto 152 rodziny, liczba osób w rodzinach – 396.

Katalog powodów umożliwiających wsparcia z pomocy społecznej zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej na terenie gminy Horyniec-Zdrój przedstawia się następująco:

- ubóstwo –
- bezrobocie –
- niepełnosprawność –

- długotrwała lub ciężka choroba –
- przemoc w rodzinie –
- potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność –
- bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych
- alkoholizm -

Na terenie Gminy Horyniec-Zdrój są rodziny, które wymagają pomocy w przewyższaniu i niwelowaniu zaniedbań, jak również przeciwdziałania powstawaniu czy pogłębianiu się demoralizacji całej rodziny i poszczególnych jej członków, co w rezultacie ma doprowadzić do utrzymania dziecka w rodzinie biologicznej.

W tych sytuacjach rodzina wymaga wsparcia ze strony pracowników socjalnych, asystenta rodziny oraz innych instytucji w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej.

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny z terenu gminy Horyniec-Zdrój		
2016 rok / liczba dzieci	2017 rok / liczba dzieci	2018 rok /liczba dzieci
6 / 17	6 / 17	3 / 4

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną.

Obecnie z terenu Gminy Horyniec-Zdrój w rodzinach zastępczych znajduje się troje dzieci w dwóch rodzinach. (dane PCPR Lubaczów).

III CEL GŁÓWNY

WSPIERANIE RODZIN PRZEŻYWAJĄCYCH TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH W PROCESIE PRZYWRACANIA ICH ZDOLNOŚCI DO PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Diagnozowanie i analiza przyczyn kryzysów rodziny poprzez pracę socjalną, badania specjalistyczne oraz wprowadzenie asystenta rodziny.

2. Pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemów związanych z nieprawidłowym funkcjonowaniem poprzez wzmacnianie roli i funkcji rodziny.
3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo –wychowawczych rodziny poprzez zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia ze strony asystenta rodziny.
4. Pomoc w integracji rodziny poprzez niwelowanie barier uniemożliwiających prawidłowe relacje między członkami rodziny oraz rozwiązywanie sytuacji konfliktowych w rodzinach.
5. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin poprzez aktywne angażowanie ich w działania ukierunkowane na poprawę swojej sytuacji bytowej.
6. Zatrudnienie asystenta rodziny.
7. Dążenie do reintegracji rodziny poprzez poprawę sytuacji rodzinnej umożliwiającej powrót dziecka do rodziny naturalnej i do aktywnego uczestnictwa w życiu danego środowiska społecznego.

DZIAŁANIA

Wspieranie rodziny jest niezwykle ważnym procesem i wymaga podejścia interdyscyplinarnego, gdyż dotyczy wszystkich obszarów funkcjonowania rodziny. Obejmuje ono działania zorientowane na zabezpieczenie potrzeb członków rodziny, budowanie prawidłowych relacji i więzi między nimi, tworzenie pozytywnego środowiska wychowawczego dla dzieci, zapobieganie patologiom, podejmowanie interwencji w sytuacjach kryzysowych i działań naprawczych w rodzinie

W gminie Horyniec-Zdrój zadania z zakresu wspierania rodziny realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

DZIAŁANIA W ZAKRESIE CELU 1

Diagnozowanie i analiza przyczyn kryzysów rodzinnych poprzez pracę socjalną, badania specjalistyczne oraz wprowadzenie asystenta rodziny.

- wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności w zakresie problemów opiekuńczo wychowawczych,
- praca socjalna polegająca na diagnozie w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, środowisku rówieśniczym,
- wprowadzenie do rodziny wsparcia w postaci asystenta rodziny.

DZIAŁANIA W ZAKRESIE CELU 2

Pomoc rodzinom w przezwyciężeniu problemów związanych z nieprawidłowym funkcjonowaniem poprzez wzmacnianie roli i funkcji rodziny.

- organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”,
- realizacja zadań promujących cechy zdrowej rodziny, angażowanie w te działania rodziny zagrożone dysfunkcyjnością,
- promowanie z korzystania ze środowiskowych form wsparcia rodziny,
- współpraca rodzin z asystentem na wielu płaszczyznach

DZIAŁANIA W ZAKRESIE CELU 3

Rozwijanie umiejętności opiekuńczo- wychowawczych rodziny poprzez zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia.

- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności dostępu do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego),
- zapewnienie rodzinom dostępu do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,
- umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę polegającą na :
 - a) opracowaniu i realizacji planu z rodziną we współpracy z członkami rodziny i konsultacji z pracownikiem socjalnym,
 - b) opracowaniu we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
 - c) udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
 - d) udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
 - e) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie Kierownikowi,
 - f) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
 - g) sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach,

h) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,

- umożliwienie rodzinom przeżywającym trudności korzystania z pomocy rodzin wspierających, które przy wsparciu asystenta rodziny pomagają w opiece i wychowywaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

DZIAŁANIA W ZAKRESIE CELU 4

Pomocy w integracji rodziny poprzez niwelowanie barier uniemożliwiających prawidłowe relacje między członkami rodziny oraz rozwiązywanie sytuacji konfliktowych w rodzinie.

- zapewnienie członkom rodziny możliwości korzystania z pomocy specjalistów, terapii w różnorodnych zakresach dysfunkcji (terapii, indywidualne, grupowe).

- organizowanie mediacji jako formy metody pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych.

DZIAŁANIA W ZAKRESIE CELU 5

Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin poprzez aktywne angażowanie ich w działania ukierunkowane na poprawę swojej sytuacji bytowej.

1. Motywowanie członków rodzin do podjęcia działań na rzecz ograniczenia lub niwelowania własnych dysfunkcji np.:

- podjęcie terapii dla sprawców przemocy – współpraca z policją, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy;

- podjęcie terapii uzależnień - współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Organizowanie specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu kształtowania i rozwijania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i społecznych.

3. Zapewnienie dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych opieki i wychowania poprzez spędzenie wolnego czasu w Gminnym Ośrodku Kultury oraz bibliotece, aby mogły rozwijać swoje zainteresowania, brały udział w zajęciach sportowych, uczyły się organizacji czasu wolnego.

DZIAŁANIA W ZAKRESIE CELU 6

Zatrudnienie asystenta rodziny.

Wprowadzenie asystentury rodzinnej, jako formy wsparcia rodziny przeżywającej trudności, będącej odpowiedzią na nadmiernie zbiurokratyzowane dotychczasowe formy pracy z rodziną, które uniemożliwiały kompleksową i szybką pomoc. Asystent rodziny jest nową formą

wsparcia rodziny przeżywającej trudności. Z uwagi na zróżnicowany charakter podejmowanych działań musi nie tylko dysponować umiejętnościami w pracy z rodziną, ale także musi posiadać wiedzę na temat zasobów środowiska lokalnego – podmiotów wspierających rodzinę w środowisku lokalnym.

DZIAŁANIA W ZAKRESIE CELU 7

Dążenie do reintegracji rodziny poprzez poprawę sytuacji rodzinnej umożliwiającej powrót dziecka do rodziny naturalnej i do aktywnego uczestnictwa w życiu danego środowiska społecznego.

- Świadczenie pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wychowywaniu i opiece nad dziećmi w przewyżnianiu problemów życiowych stanowiących przyczynę umieszczenia dziecka poza rodziną,
- pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowywaniu środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej,
- współpraca z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym w tym w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym. Materialnym i społecznym.

REALIZATORZY PROGRAMU:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Horyńcu-Zdroju
1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Gminy w Horyńcu-Zdroju.
3. Placówki oświatowe z terenu gminy Horyniec-Zdrój.
4. Policja.
5. Sąd Rejonowy i Kuratorzy Sądowi.
6. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Lubaczowie.

REZULTATY

1. Wzrost umiejętności opiekuńczo – wychowawczych w rodzinie.
2. Poprawa wzrostu jakości w zakresie funkcjonowania rodziny.
3. Wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych.

4. Rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

FINANSOWANIE

Finansowanie programu zakłada wykorzystanie środków budżetu gminy, budżetu państwa, pozyskiwanych środków EFS.

SPOSÓB KONTROLI REALIZACJI PROGRAMU:

1. Okresową ocenę sytuacji rodziny asystent rodziny oraz pracownik socjalny będzie dokonywał nie rzadziej niż co pół roku.
2. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej o którym mowa w art. 187 ust 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych pozyskanych przez GOPS, Szkoły, Policję.

Wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów:

- 1) Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.
- 2) Liczba dzieci korzystających z Rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu”.
- 3) Liczba dzieci korzystających z Rządowego Programu 500 + i „Dobry Start”.
- 4) Liczba uczniów, którym przyznano stypendia szkolne o charakterze socjalnym.
- 5) Liczba rodzin z problemem opiekuńczo – wychowawczym objętymi pracą socjalną.
- 6) Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny.

ZAKOŃCZENIE

Gminny Program wspierania rodziny zakłada tworzenie sprzyjających warunków do poprawy życia rodzin i dzieci. Potrzeba jest podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia.

Aby osiągnąć zamierzone rezultaty w realizację programu będą włączone instytucje, placówki i organizacje pozarządowe, które swoimi działaniami wspierają dziecko i rodzinę. Efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji rodziny i dziecka, poczucie bezpieczeństwa, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny.

Program ma charakter otwarty co oznacza, że powinien ewaluować w zależności od pojawiających się potrzeb.

